

DATOS IDENTIFICATIVOS

Especialización en deportes colectivos

Materia	Especialización en deportes colectivos			
Código	P02G050V01906			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Lago Peñas, Carlos			
Profesorado	Iglesias Caamaño, Mario Lago Peñas, Carlos			
Correo-e	clagop@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código	
B1	Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
B3	Coñecemento e comprensión dos factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
B4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
B6	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.
B17	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar o proceso de adestramento nos seus distintos niveis.
B25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
B26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
C5	Capacidade para planificar, desenvolver e avaliar a realización de programas de deporte e actividade física escolar
C8	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, durante o proceso do adestramento deportivo
C9	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica actividade físico-deportiva na poboación que realiza adestramento deportivo
C11	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de adestramento deportivo

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
- Ser capaz de controlar o rendemento e estado de forma nestas especialidades.	A3 A4	B1 B1 B2 B3 B4 B25 B26	C1 C5 C8 C9 C11	D1 D3 D4 D5 D9
- Ser capaz de deseñar ferramentas para a detección, e o desenvolvemento de talentos (plans de formación a medio e longo prazo)	A4 A5	B6 B17	C5 C9 C11	

- Adquirir habilidades de dirección de persoas

A1	B1	C4	D1
A3	B2	C5	D3
A4	B3	C9	D4
A5	B4	C11	D5
	B6		D8
	B25		

Contidos

Tema

TEMA 1: OPTIMIZACIÓN E CONTROL DO RENDEMENTO TÉCNICO, TÁCTICO E ESTRATÉGICO	1.1. O adestramento deportivo nos deportes colectivos.
TEMA 2: OPTIMIZACIÓN E CONTROL DA CONDICIÓ FÍSICA	1.2. Estrutura dos deportes colectivos e Factores de rendemento diferenciais
TEMA 3: XESTIÓN DO ESTADO DE FORMA EN DEPORTES COLECTIVOS.	1.3. O calendario de preparación e as fases da forma como condicionantes o proceso de adestramento-competición. Densidade competitiva en longos períodos
TEMA 4: DETECCIÓN E SELECCIÓN DE TALENTOS EN DEPORTES COLECTIVOS	1.4. O adestramento-competición como realidade sistémica. O adestramento integrado
TEMA 5: DIRECCIÓN DE EQUIPOS	2.1. Optimización e control das capacidades Técnico-coordinativas nos deportes colectivos
	2.2. A técnica deportiva nos deportes colectivos: variabilidade e adaptabilidade
	2.3. Desenvolvemento do mapa técnico-coordinativo dos deportes colectivos
	2.4. Adestramento e control dos contidos técnicos nos deportes colectivos
	2.5. Optimización e control das capacidades Táctico-decisionais nos deportes colectivos
	2.6. A estratexia e táctica deportiva nos contextos de colaboración-oposición
	2.7. Desenvolvo do mapa táctico-decisional nos deportes colectivos
	2.8. Adestramento e control dos contidos tácticos nos deportes colectivos
	2.9. Optimización e control das capacidades Físico-condicionais nos deportes colectivos
	2.10. Análises da carga externa e interna
	2.11. Desenvolvemento do mapa condicional nos deportes colectivos
	2.12. Adestramento e control dos contidos físicos nos deportes colectivos: forza, velocidade, resistencia e flexibilidade.
	3.1. Deseño da carga de adestramento: Modelos de planificación nos deportes colectivos.
	3.2. Planificación contemporánea. Deseños con cargas concentradas. Microestructuración. Periodización táctica
	3.3. O deseño do plan de adestramento-competición en deportes de longo período competitivo
	4.1. Detección e selección de talentos nos deportes colectivos
	4.2. O proceso de identificación de talentos
	Construción do perfil de referencia para o alto rendemento no os deportes colectivo
	4.3. Probas e medidas para a selección de talentos nos deportes colectivos
	4.4. Desenvolvemento do talento: As etapas de formación nos deportes colectivos
	4.5. Planificación a longo prazo nos deportes colectivos. As diferentes etapas de formación e especialización
	4.6. Establecemento do curriculum na área física ou condicional, área técnica ou coordinativa, área táctica ou decisional
	5.1. observación e análise da competición como medio para a dirección de equipos
	Valoración do rendemento nos deportes colectivos: análise da competición
	5.2. O proceso de recollida de datos: a observación. Os instrumentos de recollida e análises informatizadas. Os labores de scouting
	A modelización do proceso de adestramento: a acción
	5.3. A dirección de equipos deportivos por parte do adestrador
	- Concepto de dirección de equipos: Determinantes que configuran a dirección.
	Modelos ou estilos de dirección
	- A dirección durante o adestramento. A dirección antes do partido. A dirección durante o partido. A atención á prensa
	5.4. O adestrador como xestor de recursos humanos nos grupos deportivos.
	- O adestrador como xestor de recursos humanos: a dirección de profesionais.
	Modelos de liderado por parte do adestrador
	- A cohesión grupal do equipo e a dinámica de grupo
	- O equipo multidisciplinar de traballo: o staff deportivo
	PRÁCTICA 1: adestramento integrado como recurso metodolóxico nos deportes colectivos
	PRÁCTICA 2: adestramento técnico nos deportes colectivos: variabilidade e adaptabilidade: metodoloxía analítica vs global
	PRÁCTICA 3: adestramento táctico nos deportes colectivos: construción do modelo de xogo I
	PRÁCTICA 4: adestramento táctico nos deportes colectivos: construción do modelo de xogo II
	PRÁCTICA 5: adestramento das capacidades físicas: resistencia
	PRÁCTICA 6: adestramento das capacidades físicas: forza
	PRÁCTICA 7: deseños de sesións de adestramento: contidos simuladores e rexenerativos
	PRÁCTICA 8: observación e análise do rendemento nos deportes colectivos
	PRÁCTICA 9: probas e tests para a detección de talentos nos deportes colectivos
	PRÁCTICA 10: etapas de formación: exemplo de secuenciación de medios técnico-tácticos
	PRÁCTICA 11: etapas de formación: exemplo de secuenciación de medios físicos
	PRÁCTICA 12: dirección de equipos: role playing
	PRÁCTICA 13: xestión de recursos humanos: caso NASA

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	10	10	20
Estudo de casos	10	20	30
Prácticas de laboratorio	30	17	47
Traballo tutelado	0	8	8
Probas de resposta curta	2	0	2
Probas de resposta curta	2	0	2
Traballo	0	41	41

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Clases teóricas impartidas polo docente
Estudo de casos	Nas clases se resolverán clases prácticos reais
Prácticas de laboratorio	Clases prácticas impartidas polo docente
Traballo tutelado	Os estudantes deberán facer traballos tutelados

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	O docente atenderá aos estudantes que o requiran
Traballo tutelado	O docente atenderá aos estudantes que o requiran

Avaliación				
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Prácticas de laboratorio	Valorarase a participación activa nas prácticas.	15	B17 B25 B26	C5 C8 C9 C11
Probas de resposta curta	O exame constará de preguntas curtas e de aplicación	50	B3 B4 B6 B17	C9 C11
Probas de resposta curta	O exame constará de preguntas curtas e de aplicación	50	B3 B4 B6 B17	C9 C11
Traballo	O traballo de aplicación versará sobre a Planificación do proceso de adestramento-competición nun deporte colectivo. Poderá ser realizado por parellas, e poderá seleccionarse de entre dúas temáticas: - Proposta de deseño de planificación dunha tempada nun deporte colectivo - Proposta de secuenciación de contidos en planificación a longo prazo nas etapas de formación nun deporte colectivo Data de entrega: día do exame. A súa extensión non poderá superar as 100 páxinas	35	B1 B3 B4 B6	C5 C9 C11

Outros comentarios sobre a Avaliación

Todo o alumnado asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado (mediante exame ou segundo establece a guía docente).

a) Na convocatoria do primeiro cuadrimestre (xaneiro-febreiro) o exame terá unha valoración do 50%, o traballo-proxecto un 35% e a participación activa nas sesións prácticas un 15% (deberán asistir como mínimo ao 80% das sesións prácticas). Os alumnos que non cumpran o 80% de asistencia práctica, deberán realizar un exame práctico e/ou se incluírá unha pregunta/s extras de desenvolvemento no exame de preguntas cortas e aplicación. É indispensable superar o exame teórico cunha cualificación mínima de 5 puntos para aprobar a materia.

b) De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xuño-xullo. Nesta convocatoria (xuño-xullo) e na de fin de carreira (setembro) o exame terá unha valoración do 65% e o proxecto-traballo un 35%. Gardaranse as notas do exame e traballo da convocatoria do primeiro cuadrimestre se

fose o caso.

c) As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade: <http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bompa, T., **Entrenamiento de equipos deportivos.**, Paidotribo, 2009

Carling, C., **Performance assessment for field sports: physiological, and match notational assessment in practice**, Routledge, 2009

Lago, C., **La preparación física en el fútbol**, Biblioteca Nueva, 2002

Martin, R. y Lago, C., **Deportes de equipo. Comprender la complejidad para elevar el rendimiento.**, INDE, 2005

Bibliografía Complementaria

Bompa, T. O., **Periodización del entrenamiento deportivo**, Paidotribo, 2000

Campos, J., Cervera, V.R., **Teoría y planificación del entrenamiento deportivo**, Paidotribo, 2001

García, J. M., **Alto rendimiento: La adaptación y la excelencia deportiva**, Gymnos, 1999

Hughes, M y. Franks, I.A., **Notational analysis of sport: systems for better coaching and performance in sport**, Routledge, 2004

Manno, R., **Fundamentos del entrenamiento deportivo**, Paidotribo, 2005

Martin, D.; Carl, K.; Lehnertz, K., **Manual de Metodología del Entrenamiento Deportivo**, Paidotribo, 2001

Matveiev, L., **Teoría general del entrenamiento deportivo**, Paidotribo, 2001

Platonov, V. N., **Teoría general del entrenamiento deportivo olímpico**, Paidotribo, 2001

Riera, J., **Fundamentos del aprendizaje de la técnica y la táctica deportivas**, INDE, 1989

Riera, J., **Habilidades en el deporte**, INDE, 2005

Thiess, G., Tschiene, P. y Nickel, H., **Teoría y metodología de la competición deportiva**, Paidotribo, 2004

Vasconcelos, A., **Planificación y organización del entrenamiento deportivo**, Paidotribo, 2000

Verkhoshansky, Y., **Teoría y metodología del entrenamiento deportivo**, Paidotribo, 2002

Viru, A. y Viru, M., **Análisis y control del rendimiento deportivo**, Paidotribo, 2003

Zhelyazkoz, T., **Bases del entrenamiento deportivo**, Paidotribo, 2001

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Fundamentos dos deportes colectivos I/P02G050V01303

Fundamentos dos deportes colectivos II/P02G050V01403

Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo I/P02G050V01502

Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo II/P02G050V01604